

kožo osterži z nožem; tako očejeno skorjo pa potem v vodi kuhati daj tako dolgo, da bo voda kakor močna kava (močen kofè). Te hrastove vode daj potem vsako jutro po 2 do 3 žlice, dokler driska ne jenja. — Hrastova voda je tudi dobra za spiranje starih ran, ki jih komati napravijo vpreženim konjem in volom.

(Koruza ameriška, kateri se „konjski zob“ pravi), ker je nekako konjskemu zobu podobna, je eno najboljših koruznih plemen; le škoda, da tako počasi zorí, da v naših krajih malokdaj dozorí. Vendar naj noben gospodar ne opusti te koruze saditi, komur je za živinsko klajo mar. „Konjski zob“ zraste 10 do 12 čevljev visok in je poln perja (koruzovine); na oralu (johu) zemlje se pridela 1500 do 2000 centov klaje. Kaj! ali ni to sila sila veliko? Ni je klaje, da bi bolj rodovitna bila. — Tako pravi časník štaj. kmetijske družbe, in mi po svojih skušnjah na vertu krajske družbe v Ljubljani poterimo to skozi in skozi; tudi mi smo letos to koruzo skusili in se prepričali, da res donaša klaje na cente. Pa je bila turšica ta tudi res tako velikanska, da jo je vsak radoveden ogledoval. Nadjamo se vendar, da saj nekoliko je bo dozorilo in da bomo mogli kaj semena po deželi dati.

Pametnik gospodarjem.

(Iz dnevnika nekega kmetovavca). Kakor slab jezdic najboljšega konja pokvari, ravno tako tudi nemaren kmetovavec najboljšo zemljo v nič pripravi. — Kmetijstvo in živinorejstvo ste dvojčka; eno brez drugega obstati ne more. — Naravnost od ene pike do druge je najkrajši pot. — Po tem vodilu ravnaj, če hočeš svoj cilj in konec doseči. — Bolje je danes jajce, kakor jutri kokoš; zato bodi tudi z manjšim dobičkom zadovoljen.

Koliko zern je v enem avstrijskem vagánu?

Večkrat že so šteli: koliko zern tega ali unega žita gré v en vagán (mecen), in našli so, da pšenice gré 1 milij. in 298,736 zern, reži 1 milij. in 604,912, ječmena drobnega 962,272, ovsa 945,456, graha 349,920, deteljnega semena 38 milijonov in 373,120 zern.

Za domače potrebe kaj.

(Pozlačene reči se očedijo) najbolje in brez vse nevarnosti, da bi se zlato odergnilo, s kosčkom čebule, ki se pomaka v močan (rektificiran) vinsk cvet ali spirit.

(Sirovo maslo ali puter se hitro napravi), ako se v smetano nekoliko zrezane čebule verže; al po čebuli diši maslo. Bolje je za tega voljo kuhinska sol, ktere se kake 2 periši za kakih 60 verčev smetane vzame in v pinjo verže, ko se mesti začne.

Slovstvine zadeve.

Poženčan prečastitemu gosp. Zalokar-ju:

Ali naj bo abecedna ali družinstvena osnova v našem slovarji?

V obziru osnove našega slovarja naj se Vam očitno oglašim, ker ta reč terja očitnih pomenkov. V nekoliko rečeh sem z Vami enacih misel, v nekterih pa — „ne trouvez pas mauvais“ — nekoliko drugače mislim. Kar drugače mislim, to Vam želim tù razodeti.

Družinstvena osnova se mi ne zdi namenu našega zdanjega slovarja primerna; mi potrebujemo res besednih litanij z nekterimi izjemki. Etimologična kakor tudi družinstvena osnova je li za učene preiskovavce, kateri že jezik dobro umejo, in teh je malo; drugi pa potrebujemo slovarja, kateri nam besede po abecednem redu preštevajo, ker so te nam samim Slovencom več ali manj neznane in jih

bodemo po tem redu najpred in najlože najdlí. Ravno tako in pa še bolj je osnova po abecednem redu za tujce, kateri si želé s slovarjem pri učenju našega jezika pomagati. Vsak bo vprašal, kaj kaka beseda po nemški pomeni, in je bo hitro šel v abecedni red ali po abecedni osnovi iskat, za družinstvo te besede se ne bo zmenil.

Tudi drugi narodi so svoje slovarje sploh po abecedni osnovi pisali, dasiravno menda ni nobenega jezika, v katerem bi se ne dala družinstvena osnova vpeljati. Latinskih, greških, nemških, laških, francozkih razgledov bi se dalo silno veliko dati, kakor sami dobro veste. Res je, da se slovanskim koreninam zdaj ena zdaj druga končnica pritakne, in tako je kak poseben pomen poznamovan; zato je slovenščina pripraviša za družinstveno osnovo; toda drugi slovenski narodi so po izgledu Nemcov, Francozov in družih svoje slovarje napravili, toraj tudi mi ne bodimo v ti reči posebneži!

Gospod Murko je v svoj slovar družinstveno osnovo vpeljeval, zato sem jez marsiktero besedo pri iskanji zgrešil, in vendar sem že toliko z različnimi slovarji opraviti imel, da menda malo kdo toliko. Če sem se jez pri družinstveni osnovi spodtikal, kako bi se še li tistim godilo, ki niso slovarjev vajeni, in pa tujcom? Gospodi! zabotitesia i sve-titesia o mnogom, a odno toliko nužno, da razumemo pomen slovenskih besed. Peščica učenih, katerim je za družinstvo in etimologijo mar, naj si sama pomaga, saj ima gospod dr. Miklosičeve „Radices linguae slav.“ in Jarnikov etimologikon, in zraven ji utegne abecedna osnova našega slovarja v pomoč biti.

Družinstvena osnova bi slovar veliko večí napravila. Vsaka beseda bi bila pri svoji družini, in zraven bi morala tudi v abecednem redu biti, in v družinstvenem ali pa v abecednem redu bi morala zraven nje stati, kje da ga je najti, in ta popis bi včasí več prostora vzel kot pa nemško ime samo. Pri dvakratnem napeljevanji besed ni mogoče, da bi se slovar obilno ne narastel, kar bi tudi tiskarne stroške in ceno obilno povikšalo.

Le glagole s predmeti, kakor se meni zdi, bi bilo v družinstveno in tudi v abecedno osnovo staviti. Nekteri glagoli so le s predmeti v navadi, na pr., našati. Pri tacih bi bilo v slovarji tako-le ravnati na pr.: Našati, welches öfters tragen bedeutet, ist nur mit Präpos. ge-bräuchlich, z. B. donašati, nanašati, obnašati se, odnašati, oponašati, ponašati, prednašati, pre-našati, prinašati, sponašati se, raznašati, za-našati, znašati. Sieh jedes in seiner alphabetischen Ordnung. In v abecedni osnovi bi morali ti pomeni vsak na svojem kraju razloženi biti.

Več ljudi več vé, in kar ni v enem kraju znano, je morda v drugem. Da bo slovar popolnamši, je treba, da ga zraven nekterih Krajncov tudi nekteri Korošci, Štajarci, Primorci in Goričani pregledajo in sebi znane pa v slovarji še opušene besede in opazke dostavijo. Nazadnje naj ga še gosp. dr. Miklosič in gosp. Cigale v pretres uzameta.

Da bi Vam besed in prislovic pošiljali, ne bo šlo; za vsacega bi bilo preveč opraviti, ako bi spisoval, kar vé. Le to Vam spisovati, česar nimate, pa spet ni mogoče, ker nihče ne vé, kaj imate, kaj nimate. Če bo kdo rokopis bral, bo kmalo vidil, kje je dostaviti, kar vé.

Mnenje gosp. dr. Miklosiča in gosp. Cigale-ta v obziru slovarjeve osnove ni zaničevati, in še celó dolžnost je ju poslušati, kjer je to naročil rajnki prečastiti gospod mecen. Besede gosp. dr. Miklosiča, ki jih je bilo v „Novicah“ brati, so zares tudi premisljiva vredne in važne.

Abecedna osnova brez družinstvene bo ustregla učenim gospodom in učencom slovenščine. Ž njo se bode te združili z učenimi podpiravci slovenskega slovarja, „l' union c' est la force!“

To so moje dobrovoljne besede do Vas, sicer pa ostanem Vaš stari spoštovavec.